

25.3.2024

c/o Puheenjohtaja Timo Järvenpää
Lehtiläntie 18, 34130 Ylinen
050 300 7021
ylöjarvenluonto@gmail.com

MUISTUTUS

Kyrön Luonto ry.
c/o Sihteeri Sari Lähde
Kyröntie 2, 39200 Kyröskoski
050 912 1109
kyronluonto@gmail.com

c/o Puheenjohtaja Keijo Rantanen
Valkoselänkatu 9, 37120 Nokia
050 574 9064
nokianluonto@gmail.com

Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs, 33200 Tampere
Järjestösihteeri Sari Hämäläinen
pirkanmaa@sll.fi
040 930 4118

YLÖJÄRVEN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

ASIA MUISTUTUS YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN (527/2014) 28 §:N MUKAISESTA YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUKSESTA KOSKIEN BIOTALOUSTERMINAALIA

Hakija on Konetyö J&T Uusitalo Oy Y-tunnus: 2201804-1 kiinteistöllä 980-428-8-14 osoitteessa Pinsiönkankaantie 147. Hakijan yhteysosoite on Karjasillantie 52 A, 28240 Pori ja Y-tunnus on 2201804.

Suunnitellun hankealueen kiinteistö sijaitsee Ylöjärven kunnan puolella ja hankkeen valuma-alue ulottuu Nokian, Hämeenkyrön ja Ylöjärven kuntien alueille. Näin ollen toiminnan vaikutuksia ja seurauksia on arvioitava kaikkien kuntien alueelta.

Lausumme muistutuksenamme seuraavaa. Vaadimme, että Konetyö J&T Uusitalo Oy:lle ei myönnetä ympäristölupaa biotalousterminaalille alla esitetyillä perusteilla.

SISÄLTÖ

1. Ympäristölupahakemuksen hankeympäristön kuvailu
 - 1.1. Ympäristölupahakemusalueen sijainti
 - 1.2. Pohjavesialue ja luontoarvot
2. Yhdistysten vaatimukset
3. Ympäristölupahankkeen toiminnan vaikutukset ja seuraukset
 - 3.1. Hankkeen toiminnan kuvailu
 - 3.2. Hankealueen kaavatilanne
 - 3.3. Tieliikenteen riskit
 - 3.4. Luontoon ja vesistöön kohdistuvat vaikutukset
4. Hanketta koskevat lainsäädännön määräykset
 - 4.1. Ympäristölupahakemuksen esitystapa on kelvoton
 - 4.2. Ympäristönsuojelulain perusteet
 - 4.3. Vesilain perusteet
 - 4.4. Hankkeen hulevesien käsittely
 - 4.5. Lisäselvitystarpeita
5. Luonnonsuojelulliset perusteet
 - 5.1. Hankealueen sijainti Pinsiön-Matalusjoen valuma-alueella
 - 5.2. Raakku ja purotaimen
Lopuksi

1. YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUKSEN HANKEYMPÄRISTÖN KUVAILU

1.1. Ympäristölupahakemusalueen sijainti

Ympäristölupahakemuksen mukaan kohde sijaitsee Pinsiön kylässä Ylöjärven keskustasta noin 5 000 metriä luoteeseen ja 1 300 metrin etäisyydellä Vaasantiestä. Pinsiön kylätaajama on 500 metrin päässä hankealueesta ja Metsäkylän taajamaan on matkaa noin 1 500 metriä. Ympäristölupahakemuksen mukaan hankealuetta ympäröi pelkistetyksi vain metsä.

Lähialueella noin 200 metrin etäisyydellä on yhdeksän vakituista asuinkiinteistöä. Suunniteltu toiminta tarkoittaisi näille asumismukavuuden heikennystä ja kiinteistöjen arvon alenemista. 500 metrin etäisyydellä on enemmän vakituista asutusta ja melu ulottuisi sinnekin.

Pohjoisessa alue rajoittuu Pinsiönkankaantiehen, jonka pohjois- ja luoteispuolella on Pinsiönkankaan luonnonsuojelualue 400 metrin etäisyydellä. Idässä hankealue sijoittuu maakunnallisesti merkittävän Pikku-Ahveniston-Julkujärven-Pinsiönharjun viereen. Harjukokonaisuus on korvaamaton pohja-, latva- ja virtavesien alkulähde.

SUUnnitellun toiminnan vuoksi moninkertaisesti lisääntyvä raskas liikenne, melu, värinä ja pöly aiheuttaisivat haittaa erityisesti läheisille asukkaille, kyläasukkaille, elinkeinonharjoittajille ja keskeisille lähivirkistysalueille.

1.2. Pohjavesialue ja luontoarvot

Hankealue sijoittuu osittain Ylöjärvenharjun (0498051) 1E-luokan pohjavesialueelle ja pohjaveden ottamon viereen, joita koskee ympäristönsuojelulain 17 § mukainen pohjaveden pilaamiskielto.

Hankealue sijaitsee Pinsiönharjun pohjavesialueen päällä ja eteläpuolella olevan Pinsiön-Matalusjoen laajalla valuma-alueella. Pinsiön-Matalusjoessa elää erittäin uhanalainen (EN) jokihelmisimpukka eli raakku (*Margaritifera margaritifera*) ja sen väli-isäntä purotaimen (*Salmo trutta fario*). Tällä perusteella Ylöjärven kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä alue on määritelty ympäristönsuojelullisesti erityisheräksi alueeksi, samoin kuin viereinen pohjavesialue pilaantumisheräksi alueeksi.

Raakku on Euroopan Unionin luontodirektiivin Liitteen II ja V erityissuojeltava eliölaji (LSA 1997/160, liite 4 2021/521). Huomioon ottaen luontodirektiivin mukainen varovaisuusperiaate biotalousterminaalin rakentaminen ja toiminta eivät sovi esitetylle alueelle.

Pinsiönkankaan luonnonsuojelualue sisältyy Pikku-Ahveniston-Julkujärven-Pinsiönharjun luonnonsuojelualuekokonaisuuteen. Alue on merkittävä Ylöjärven kaupungin ja koko Länsi-Tampereen seudullinen ja hiljainen luonnonsuojelu- ja virkistysalue. Luonto- ja virkistysarvojen kannalta harjualue on merkittävä kokonaisuus, joka täyttää hyvinkin Pinsiön virkistysalueen kolmikulma-nimityksen.

Alueen pohjoispuolella 900 metrin etäisyydellä on kansainvälisesti merkittävä Puuvuoren ympäristötaideteos. Myös toinen kansainvälinen ympäristötaideteos Up and Down on lähialueella Hämeenkyrön kunnan puolella.

Pohjavesialueen sekä luonnonsuojelu-, virkistys-, kulttuuristen seikkojen vuoksi kaavailtu melua, pölyä ja tärinää sekä raskaan liikenteen aiheuttamaa häiriötä ja riskiä levittävä teollinen toiminta ei sovellu kyseiselle alueelle.

2. YHDISTYSTEN VAATIMUKSET

Luvan hakija pyytää lupaa voidakseen aloittaa toimintansa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Hakija ei ole esittänyt perustetta toimintansa aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta. On vaikea keksiä perustetta, joka antaisi siihen perustellun syyn. Lisäksi täytäntöönpano tekisi muutoksenhaun hyödyttömäksi, kun toiminta aloitettaisiin tekemällä murskatusta betonista alueen pohja, ja betonista juuri aiheutuu suurta riskiä pohjavedelle.

Suomen luonnonsuojeluliiton Ylöjärven, Hämeenkyrön ja Nokian yhdistykset sekä SLL Pirkanmaan piiri katsovat, että hankkeen ympäristölupahakemusta ei voi hyväksyä luontoon ja ympäristöön kohdistuvien seurausten ja riskien sekä lähiasutukseen ja maatalouden elinkeinonharjoittajiin kohdistuvien haittojen perusteella.

Mielestämme Konetyö J&T Uusitalo Oy:n ympäristölupahakemus ei täytä ympäristönsuojelulain 16 §, 17§ ja 28 § eikä vesilain 1. § edellytyksiä.

Vaadimme, että hankkeelle ei myönnetä aloituslupaa ennen lainvoimaisuutta ympäristönsuojelulain 198 § ja 199 § perusteella.

Vaadimme, että Konetyö J&T Uusitalo Oy:n ympäristölupahakemus kiinteistöllä 980-428-8-14 hylätään alla kerrotuilla perusteilla.

PERUSTELUT

3. YMPÄRISTÖLUPAHANKKEEN TOIMINNAN VAIKUTUKSET JA SEURAUKSET

3.1. Hankkeen toiminnan kuvailu

Ympäristölupaa haetaan biotalousterминаalille. Hankealue sijoittuu pitkittäisharjun lievealueelle ja kalliokohouman rinteeseen. Kallion päällä on savi- ja silttikerrostumia. Hakemuksen liitteenä on lausunto pohjavesi- ja maaperäolosuhteista (Ulla Liski Oy, Sivu 5 ja kuva 5.3.)

Hankkeessa on kyse laaja-alaisesta ja mittavia haittavaikutuksia tuottavasta maa-ainesten, tiilen, betonin ja puumateriaalien käsittelyalueesta. Suunnitelmana on hakettaa ja murskata puuaineksia, kuten hakkuutähdettä, kanto- ja juuripuuta, kokopuuta ja rankapuuta enintään 30 000 tonnia vuodessa ja rakennusjätepuuta 1 000 tonnia vuodessa.

Lisäksi aiotaan murskata betoni- ja tiilijätettä 40 000 tonnia vuodessa ja varastoida ja seuloa maa- ja kiviaineksia enintään 10 000 tonnia vuodessa. Alueelle suunnitellaan lisäksi haravoimisjätteen kompostointia. Yhteensä materiaalia suunnitellaan käsiteltäväksi yli 80 000 tonnia vuodessa.

Tämän lisäksi betonimursketta aiotaan käyttää toiminta-aluetta peittävän kentän rakentamiseen. Kiinteistölle suunnitellun kentän laajuus on 2,1 hehtaaria.

Yllä esitettyjen materiaalien haketus-, murskaus-, läjitys- ja kuljetustoiminnasta syntyy yhteismitaltaan mittavia ilmastoon, vesistöön, luontoon, maaperään ja lähiasukkaiden asuinympäristöön kohdistuvia päästöjä ja haittavaikutuksia. Hakemuksessa haittoja vähätellään ja riskeihin ja haittoihin on esitetty puutteellisia ja ylimalkaisia ratkaisuja.

3.2. Hankealueen kaavatilanne

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Kaavamääräysten mukaan alue on pohjavesi- ja virkistysaluetta merkinnöillä S ja V.

Biotaloussterminaalihanke on Pirkanmaan maakuntakaavan vastainen.

Voimassa olevassa Ylöjärven yleiskaavassa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-2), jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Alueella sallitaan maatalojen talouskeskusten rakentaminen ja olemassa olevien laajentaminen. Alueelle ei saa muodostaa alle kahden hehtaarin kokoisia uusia rakennuspaikkoja.

Tuotannollista ja puu- ja kiviaineksia merkittäviä määriä varastoivaa ja käsittelevää biotalousterminaalialia ei voi rinnastaa maatalouden elinkeinon harjoittamiseen tai muuhun kotitaloustoimintaan. Kyseessä on uudenlainen varastointi-, haketus-, murskaus- ja kompostointitoiminta. Kun tavoitteena on käsitellä vuodessa yli 80 000 tonnia erilaisia jätemateriaaleja, toimintaa ei voi pitää maatalouteen tai asumiseen kuuluvana. Hanke on tilaa vievää ja ympäristöhaittoja aiheuttavaa tuotannollista toimintaa. Toiminta on laitosmaista ja ammattimaista.

Teollisena toimintana hanke haittaisi olennaisesti aluevyöhykkeen asuin-, elinkeino- ja virkistystoimintoja, eikä se näin ollen sovellu osaksi yleiskaavan tarkoittamaa

maankäyttövarausta. Mielestämme ympäristöluvan hakija venyttää kohtuuttomasti yleiskaavan määräysten rajoja.

Hanke edellyttää yleiskaavaa, johon on osoitettu alue tilaa vievän jätteen laitospoliselle kierrätys-, haketus-, murskaus- ja varastointitoiminnalle.

Hanke on yleiskaavan aluevarauksen ja määräysten vastainen.

3.3. Tieliikenteen riskit

Kyse on toiminnasta, joka vaatii paljon melua tuottavaa konekanta. Käsiteltävistä ainesmääristä päätellen toiminta tulisi aiheuttamaan alueelle päivittäin runsaasti raskasta liikennettä.

Kuljetukset on suunniteltu tapahtuviksi Pinsiönkaantien kautta, jolta hankealueelle aiottu liittymä on osoitettu liikenneturvallisuuden kannalta riskialttiiseen paikkaan. Hankkeen kuljetusliikenne aiheuttaisi päivittäin vakavia vaaratilanteita muille tien käyttäjille. Nykyisestä moninkertaistuva raskaan liikenteen lisääntyminen aiheuttaisi vakavan turvallisuusriskin erityisesti Topintuvan oppilaille.

Raskaan liikenteen määrää voi konkretisoida näin:

Jos yksi kuorma-auto kuljettaa 10 tonnin kuormia kerrallaan, 80 000 tonnin aineiden kuljettaminen vuodessa vaatisi paluukuormineen 16 000 ajoa vuodessa. On huomioitava, että tämän lisäksi jalostetut ja kierrätetyt ainekset haetaan pois, josta aiheutuu myös meno- ja paluuliikenne. Tällöin raskaan liikenteen ajoja voisi tulla arviolta 126 per vuorokausi kylätielle. Jos maanajoa suoritetaan esimerkiksi klo 7-18 välillä, kuorma-autoja menisi keskimäärin 5 minuutin välein. Todennäköistä on, että liikennettä olisi tätäkin enemmän ottaen huomioon kuormien käsittelyajat, liikenteen vaihtelut ja muut muuttajat.

Tämä on merkittävää häiriötä, melua, pölyä ja turvallisuutta vaarantavaa liikennettä aiemmin verraten hiljaiseen paikallistiehen, joka on kapea yhdystie. Vaikutukset ulottuisivat kilometrien päähän itse alueesta kuorma-autojen kuljettaessa pölyä ja kuraa tietä pitkin. Melu- eikä pölyvaikutuksista ole tehty selvityksiä.

Aivan suunnitellun hankealueen lähietäisyydellä on niin kutsuttu Rajalanmutka, jossa on huono näkyvyys ja jossa on vuosien saatossa tapahtunut useita liikenneonnettomuuksia.

3.4. Luontoon ja vesistöön kohdistuvat vaikutukset

Ympäristölupahakemuksen vaikutukset hankkeen alueen luontoon ja valuma-alueen vesistöön ovat arvioimatta tai niihin viitataan ylimalkaisesti. Hankkeen metsäalueelta on löytynyt muun muassa valkolehdokkia (*Plantathera bifoliata*), joka on rauhoitettu kasvilaji.

Hankealue sijaitsee Pinsiöharjun pohjavesialueella ja sen pohjoisosa leikkaa merkittävää pohjavedenottamo. Hakemuksessa vähätellään pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia. On huomattava, että jo toimintaa varten suunnitellun betonikentän rakentaminen aiheuttaisi pohjaveteen sekä emäksisten liukoisten aineiden kuormitusta pinta- ja pohjaveteen että kiintoainekuormitusta, joka kulkeutuisi maanalaisten hiussuonien sekä sade- ja hulevesien mukana Pinsiön-Matalusjokeen. Pohjavesialuetta koskee YSL:n 17 § pohjaveden pilaamiskielto.

4. HANKETTA KOSKEVAT LAINSÄÄDÄNNÖN MÄÄRÄYKSET

4.1. Ympäristölupahakemuksen esitystapa on kelvoton

Biotalousterminaalin perustamiseen ja mahdolliseen toimintaan liittyy ympäristöön kohdistuvia riskejä, joihin hakemuksessa suhtaudutaan vähättelevästi.

Pidämme hankkeen ympäristövaikutuksia ja ympäristönsuojelulakia koskevaa taulukkomaista esitystä vaikeaselkoisena ja informatiivisesti ala-arvoisena. Ammattimaisesti tehdyssä hakemuksessa suunnitellut toiminnot olisi avattu tekstiksi. Nyt ympäristöluvanhakijat teettävät tämän tehtävän ympäristöluvasta päättävillä luottamushenkilöillä ja osallisilla.

Esimerkki ympäristölupahakemuksesta:

”Hakijan käsitys ympäristölupapalveluvollisuudesta
Suunniteltu toiminta on ympäristöluvanvaraista ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 § I momentin ja edelleen liitteen 1, taulukon 2 kohdan 13 alakohdan f) perusteella, joka koskee muuta kuin taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettua jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittelyä, joka on ammattimaista tai laitosmaista.

Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee tuossa momentissa mainittujen ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 2 tarkoitettujen toimintojen ympäristölupahakemukset, jollei ympäristönsuojelulain 34 §:stä muuta johdu.
Ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja toimintoja ovat momentin 12 kohdan mukaan muun muassa: - - - b) pilaantumattoman maaainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa; c) kotitaloudessa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa syntyneen vaarallisen jätteen varastointipaikka tai vaaralliseksi jätteiksi luokiteltavien romuajoneuvojen tai käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varastointipaikka, jonka varastointikapasiteetti on enintään 50 tonnia; - - - f) muu kuin a–e alakohdassa taikka 1 §:n 13 kohdan a ja d–g alakohdassa tarkoitettu jätelain (646/2011) soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista ja jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa.”

4.2. Ympäristönsuojelulain hanketta koskevat määräykset

”16 § Maaperän pilaamiskielto

Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maaperän pilaamiskielto).”

17 § Pohjaveden pilaamiskielto

Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;
- 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).”

4.3. Vesilain perusteet

Hakemuksen selostus pohjavedestä, ote ympäristölupahakemuksesta:

”5.2.2 Pohja- ja pintavedet

Ylöjärvenharjun pohjavesialueelle on laadittu geologinen rakenneselvitys (Geologian tutkimuskeskus 10.12.2018). Rakenneselvityksen mukaan hankealueen ja lähimpien

vedenottamoiden välillä ei ole hydraulista yhteyttä. Hankealueen ja Pinsiön vedenottamon välillä kallio on monin paikoin pohjaveden pinnan yläpuolella. Myöskään hankealueen ja Julkujärven vedenottamon välillä ei ole hydraulista yhteyttä.

Hankealueella muodostuva pohjavesi kulkeutuu ja purkautuu edellä kuvatulla tavalla Kylmälähteenkorven alueelle, josta se ei lähde kulkeutumaan pohja- ja pintaveden kulkeutumissuuntaa vastaan kohti Julkujärven pohjavedenottamoa.

Hankealueelta ei kulkeudu pohjavettä lähimmän asutuksen yhteydessä mahdollisesti sijaitseviin kaivoihin. Hankealuetta ympäröivän kallion takia pohjavettä ei kulkeudu hankealueelta pohjoiseen tai lähteen. Hankealueelta etelään olevat lähimmät kiinteistöt sijaitsevat lähellä pintavesiuomaa, johon hankealueelta peräisin oleva pohjavesi purkautuu. On erittäin epätodennäköistä, että kaivojen kohdalla pintavesiuomasta suotautuisi vettä kaivoihin eikä näin ollen hankealueella ja sen eteläpuolella sijaitsevilla kaivoilla voida arvioida olevan hydraulista yhteyttä. Biotermiinalin rakentaminen sekä rakenteiden peittäminen ja päällystäminen vähentävät kentän alueella muodostuvan pohjaveden määrää merkittävästi.”

Mielestämme hakemuksen pohjaveden virtausten kuvailu on puutteellista. Pohjaveden kuvailussa ei oteta huomioon kallioruhjeiden ja maaperän läpi hiussuonia myöden virtaavia vesiä, joita päätyisi idän ja kaakon lisäksi etelään Kylmälähteenkorven länsipuolelle.

Hakemuksesta puuttuu tulvariskeihin varautuminen. Ilmastonmuutoksen edetessä rankkasateet ja pitkät sadejaksot tulevat yleistymään. Hakemuksessa ei kerrota mitään lumen säilytyksestä. Pölyä, kiintoainesta ja epäpuhtauksia päätyisi sulavan lumen mukana hulevesiin.

Ympäristölupahakemuksen kuvailu toimintakentän rakentamisen vaikutuksista:

”Kentän rakentamisessa käytettävien materiaalien sisältämät haitta-aineiden enimmäismäärät ja liukoisuudet vastaavat MARA-asetuksen mukaisia ympäristökelpoisuuden viitearvoja, jotka on asetuksen valmistelussa määritelty riskiperusteisesti. Asetuksen valmistelussa riskinarvion lähtökohdانا ovat maarakenteet, joissa jätteitä hyödynnetään, ja toisaalta pohjaveden suojelu ja käyttö talousvetenä. Asetuksen rakennetyyppikohtaiset raja-arvot eri haitta-aineille on muodostettu laskennallisen tarkastelun pohjalta. Laskennallinen tarkastelu on muodostunut kolmesta elementistä: Haitta-aineen liukeneminen jätemateriaalista rakenteen läpi suotautuvaan sade- ja sulamisveteen, haitta-aineiden kulkeutuminen vajoveden mukana pohjaveden pintaan ja edelleen pohjaveden mukana. Rakenteen alapinnan laskennallisena etäisyytenä pohjaveden pintaan on käytetty yhtä (1) metriä ja pohjaveden laadun tarkastelupisteinä 20 metriä rakenteen reunasta. Jätettä sisältävän rakenteen peittämisen tai päällystämisen vaikutus rakenteen läpi imeytyvän veden määrään on huomioitu laskennassa. Samoin on huomioitu haitta-aineiden pidättyminen, dispersio ja biohajoaminen (orgaanisille aineille) kulkeutumisreitillä.

● Kentän rakentaminen ei aiheuta kulkeutumisriskiä eikä terveydellistä tai ekologista riskiä eikä sillä ole vaikutusta pintaveden laatuun.”

Yllä oleva esitys koskee vain hankkeen rakentamista ja rakenteesta kertaluonteisesti aiheutuvaa päästöä ja/tai kuormitusta. Itse toiminnassa ei ole ollenkaan arvioitu kentän päällä olevien jätekasojen kokoa ja vaikutusta alla olevaan maaperään. Toiminta edellyttää suunnitelmassa esiteltyjen peittojen poistamista, mikä altistaa haittojen leviämistä ympäristöön. Pidämme riskinä sitä, että käsitellyistä ja käsittelemättömistä jätekasosta liukenee sadeveden mukana alla olevan pinnoitteen läpi emäksisiä suoloja pohjaveteen.

Huomautamme, että MARA-asetusta ei sovelleta vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 10 b §:ssä tarkoitetuilla 1- ja 2-luokan pohjavesialueilla.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170843>

4.4. Hankkeen hulevesien käsittely

Hankkeen valuma-alueen hulevedet suunnitellaan johdettaviksi Kylmänlähteenkorven kautta Pertunkorvenojaan, joka laskee Pinsiön-Matalusjokeen.

Lainaus hakemuksesta:

”Alueella muodostuvat hulevedet ohjataan tasausaltaan kautta alueen eteläpuolen ojiin, joista vesi virtaa ojia myöten lounaan suuntaan Pertunkorvenojaan Ämmännevan kautta ja edelleen Matalusjokeen.

Betonin käsittely ja hyödyntäminen tai muut alueelle suunnitellut toiminnot eivät aiheuta ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n tarkoittamaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Hankealue sijaitsee aivan pohjavesialueen reunalla tai sen ulkopuolella ja hankealueella muodostuva pohjavesi kulkeutuu pohjavesialueen ulkopuolelle. Hankealueella ei ole hydraulista yhteyttä lähimpiin vedenottamoihin tai kaivoihin. Suunniteltu betonin hyödyntäminen kenttärakenteessa täyttää pohjavesialueelle sijoittumista lukuun ottamatta Mara-asetuksen vaatimukset. Asetuksen mukaan rakenteen ja lähimpien kaivojen välisen etäisyyden tulee olla vähintään 30 m ja tässä hankkeessa etäisyys on vähintään 250 m. Koska hanke sijoittuu pohjavesialueen reunalle tai sen ulkopuolelle ja hanke alueella muodostuva pohjavesi kulkeutuu pohjavesialueen ulkopuolelle, olosuhteet ovat hankkeen ympäristövaikutusten osalta verrattavissa asetuksen ehdot täyttävään hankkeeseen.”

Mielestämme hakemuksen kuvailu vesien kulkeutumisesta on liian tekninen. Kun hankealueella muodostuva pohjavesi kulkeutuu alueen ulkopuolelle, joka tapauksessa se valuu Pinsiön-Matalusjoen valuma-alueelle ja jokeen.

Hulevesien tasausaltaan toiminnan kuvailu puuttuu samoin kuin se, mihin tasausaltaan vedet ja mahdollinen kiintoaines päätyisivät.

Kuormitusta on tarkasteltu vain ihmisen kannalta, mutta luontoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnit puuttuvat. Alueelle suunniteltu tasausallas ei estä hienojakoisimman ja kelluvan aineksen, kevyiden polttoneste- ja öljyfraktioiden leviämistä alapuoliseen vesistöön.

Suunniteltu kerran vuodessa tehtävä hulevesien analyysi ei mittaa pistekuormituksia eikä kerro mitään niiden seurauksista. Huleveden aiheuttama ph:n nousu emäksisemmäksi katsotaan eduksi.

Haitta-aineiden liukenemista tarkastellaan ihmisen kannalta, mutta raakkuihin, purotimeneen ja muuhun vesistön eliölajistoon kohdistuvat vaikutukset ovat arvioimatta. Pinsiön-Matalusjoen syöttökohdassa ei ole minkäänlaista seurantaa.

Pidämme hulevesien hallitsemisuunnitelmaa näiltä osin riittämättömänä ja ala-arvoisena. Edelliseen nähden johtopäätöksemme on, että biotaloushankkeen hulevesiä ei missään tapauksessa saa laskea taimenten kutupaikoille ja raakkujen elinympäristöön.

4.5. Melu

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992 2 § määrää ohjearvoista ulkona:

”Asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB. Oppilaitoksia palvelevilla alueilla ei kuitenkaan sovelleta yöohjearvoja.

Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.”

On ilmeistä, että nämä rajat ylittyvät arvokkaalla virkistysalueella ja hankealueen lähikiinteistöillä.

4.6. Lisäselvitystarpeita

- * Hankkeesta esitetty ympäristölupahakemus on puutteellinen maaperään, ilmaan ja valuma-alueen vesistöön kohdistuvien vaikutusten osalta.
- * Tuotannon melu- ja värinävaikutukset ovat selvittämättä.
- * Hankkeen meluvaikutukset asutukseen ja luonnonsuojelualueelle ovat selvittämättä.
- * Hulevesisuunnitelmassa on puutteellinen.
- * Haitta-aineiden liukenemisen raakkuihin, purotaimeneen ja muuhun eliölajistoon kohdistuvat vaikutukset ovat arvioimatta
- * Selvitystarpeita ovat hankkeen valuma-alueen pohjavesikaivojen veden laadun seuranta sekä varautuminen lumensulavesien ja kaatosateiden hallintaan.

5. LUONNONSUOJELULLISET PERUSTEET

5.1. Hankealueen sijainti Pinsiön-Matalusjoen valuma-alueella

Hankealue leikkaa eteläosastaan osin viljelykäytössä olevaa Kylmänlähteenkorpea, jonka peltojen ojat laskevat kaakkoon ja etelään Pertunkorvenojaan.

Hankealueelta itäpuolella on pieni ojittamaton Latosuo, joka on biologisesti arvokas luonnontilaisuutensa perusteella.

Kylmänlähteenkorven ojilta tulevat valumat kulkeutuvat etelään ja laskevat idästä tulevaan Jordaninojaan. Tämä muuttuu Kylmänlähteenkorven jälkeen Pertunkorvenojaksi, joka laskee Pinsiön-Matalusjokeen.

Pinsiön-Matalusjoki sisältyy Natura 2000-suojeluohjelmaan. Luoteessa olevasta Pinsiönlähteestä lounaaseen ja länteen virtaava 13 kilometrin pituinen Pinsiön-Matalusjoki on hankkeen valuma-alueen huomattava latva- ja virtavesi, jonka tilaa ei saa heikentää.

Pinsiön-Matalusjoella on käynnissä kuusivuotinen Euroopan Unionin LIFE-rahastosta rahoitettu LIFE Revives-hanke. Hankkeen tavoitteena on raakun ja purotaimeneen kotijoen ekologisen tilan parantaminen sekä raakun ja purotaimeneen elinympäristöjen elvyttäminen.

Hanketta koordinoi Jyväskylän yliopisto ja Pirkanmaalla toteuttaja on Pirkanmaan ELY-keskus.
<https://www.ely-keskus.fi/-/jokihelmisimpukan-elinoloja-parannetaan-miljoonarahoituksella-pirkanmaalla-pirkanmaa->

5.2. Raakku ja purotaimen

Pinsiön-Matalusjoen luontoarvot ovat korvaamattomia joessa elävän jokihelmisimpukan eli raakun ja sen väli-isännän purotaimenen perusteella. Raakku on Pirkanmaan merkittävin eliölaji, jonka säilyminen tulee turvata kaikissa hankkeissa ennakoimalla ja estämällä lajin säilymiseen kohdistuvat uhat ja riskit.

Raakku on Euroopan Unionin erityissuojeltu laji, jonka suojelua koskevat asiakirjat ovat alla:

- Erityisesti suojeltavat lajit (LSA 1997/160, liite 4 2021/521)
- Koko maassa rauhoitetut eläinlajit (LSA 1997/160, liite 2a 2021/521)
- EU:n luontodirektiivin II-liite
- EU:n luontodirektiivin V-liite
- EU:n luontodirektiivin liite II, Suomen Natura-lajit
- Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020)

Raakku ja purotaimen ovat säilyneet Pinsiön-Matalusjoessa jääkauden päättymisestä alkaen. Molempien lajien elinehtona on Pinsiönlähteen puhdas, viileä ja happirikas pohjavesi, jonka lämpötilan tulee pysyä 18 °C alapuolella.

Raakku on maailman vanhimmaksi, Suomessakin jopa 200-vuotiaaksi elävä eläinlaji. Lohikalana purotaimenen on todettu nousevan Pinsiönlähteelle saakka.

Kun Pinsiön-Matalusjoen LIFE Revives-hoitohankkeessa on tavoitteena joen tilan paraneminen, olisi ristiriitaista luvittaa joen valuma-alueelle biotalousterminaalin kaltaista tai muita hankkeita, joista aiheutuisi veden tilaan kohdistuvia riskejä.

Pidämme ympäristölupahakemuksen vakavana puutteena sitä, että riskinarvioinnissa ei mainita raakkua ja purotaimenta.

LOPUKSI

Mielestämme kierrätettävien materiaalien uusiokäyttö on luonnonvarojen, ilmaston ja energiatehokkuuden kannalta tavoiteltavaa ja hyödyllistä, kun se täyttää puhtaan, turvallisen ja terveellisen ympäristön sekä luontoarvojen ja asuinviihtyisyyden säilymisen.

Edellä kerrotuille perusteilla Suomen luonnonsuojeluliiton SLL Ylöjärven, Hämeenkyrön, Nokian ja Pirkanmaan piirin yhdistykset sekä katsovat, että hankkeen ympäristölupahakemus hylätään luontoon ja ympäristöön kohdistuvien riskien ja seurausten sekä lähiasutukseen kohdistuvien haittojen perusteella.

Ylöjärvellä 25.3.2024

Timo Järvenpää
puheenjohtaja

Halla Savisaari
sihteeri

Suomen luonnonsuojeluliiton Ylöjärven yhdistys ry.

Hämeenkyrössä 25.3.2024

Matti Rintala
puheenjohtaja
Kyrön Luonto ry.

Sari Lähde
sihteeri

Nokiolla 25.3.2024

Keijo Rantanen
puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry.

Tiina Kauppi
sihteeri

Tampereella 25.3.2024

Antti Virnes
Puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Sari Hämäläinen
Järjestösihteeri